

## Tôi bị để rớt trên sông



**T**ôi sinh ngày 1 tháng 1.

Cứ mỗi lần đến sinh nhật tôi đều tặc lưỡi tiếc hùi hụi. Nếu má sinh tôi sớm hơn một ngày có phải là tôi đã mười ba tuổi rồi không. Nếu tôi mười ba tuổi, tụi thằng Mẫn, thằng Nghi sẽ gọi tôi là anh chứ chẳng phải mày tao như bây giờ. Sinh sớm một ngày, làm anh của tụi nó oai lắm chứ! Mỗi khi tôi nói với má điều đó, má đều cười bảo tôi, đủ ngày đủ tháng thì chào đời chứ má làm sao tính được. Trên đời có cả tỉ chuyện mà người lớn lẫn trẻ con đều không tính được.



Ba tôi ngồi uống nước chè tươi ngoài hiên, nghe má nói, ba nhắc lại chuyện tôi bị để rớt ngoài sông Mênh Mông.

Hồi đó má mới mang bầu tôi ở tháng thứ tám, đâu nghĩ tôi lại đòi chào đời sớm như vậy, lại đúng vào lúc má qua bên kia sông hái dâu về cho tầm ăn. Đang víu cành dâu xuống hái lá chợt nước chảy ra ướt quần, rồi bụng má gò lên từng cơn. Thấy má buông cành dâu ôm bụng, ba vội diu má lên đò qua sông để về trạm xá. Đâu ai ngờ, đò vừa bơi mấy nhịp tôi đã chào đời ngay trên sóng nước êm ru. Tôi khóc to lắm, át cả tiếng con đò rẽ sóng. Ba tôi sợ xanh mặt, lóng nga lóng ngóng không biết làm gì. May sao đò cập bến có mấy người đàn bà đang ở bến sông. Biết má tôi vừa sinh, họ xúm lại giúp đỡ. Có người gỡ cái khăn đang đội đầu lau người rồi ủ ấm tôi lại. Có người vội vã kêu một chiếc xe để chở mẹ con tôi đến trạm xá trong lúc ba đang lóng ngóng như gà mắc tóc.

Mỗi lần gặp tôi, thấy tôi nhỏ giò cao nhồng là mấy bà, mấy cô lại nhắc:

“Phải cái thằng bị để rớt trên sông không?”

“Chà, lớn nhanh quá bây!”

...

Chuyện tôi bị để rớt trên sông hồi đó nổi tiếng cả vùng. Thường họ không biết tên tôi là Thương,



nhưng hề nhắc chuyện thằng bé bị đẻ rớt khi đồ đang qua sông là họ biết liền. Mấy bà, mấy cô dòm từ đầu tới chân để coi tôi lớn cỡ nào. Tôi ưỡn ngực tự hào. Phải tự hào chứ, bởi đâu phải ai cũng được chào đời một cách kì lạ như vậy đâu. Thỉnh thoảng tôi cũng được nghe kể chuyện có người đẻ rớt ngay trước cổng bệnh viện, đẻ rớt trên xe nhưng đẻ rớt trên một chuyến đò qua sông thì ở làng Mênh Mông này chỉ có tôi mà thôi.

Chắc tại vừa lọt lòng mẹ, tai tôi đã nghe sóng vỗ, mũi tôi đã hít hà mùi sông nên tôi mê sông hơn mọi thứ trên đời.

Má kể, má đẻ tôi khi đã bốn mươi tuổi. Ở tuổi đó thường người ta không chọn sinh con nữa để tốt cho sức khỏe của cả má và cả con. Tôi ra đời sau khi anh trai tôi mất hơn một năm. Ba tôi nói, ngày biết có tôi trong bụng má đã khóc rất nhiều. Suốt những tháng ngày anh tôi ra đi, má buồn như chiếc lá không có ánh mặt trời, không thiết ăn uống gì, người gầy nhom. Mấy bà trong xóm nói, má tôi hồi đó người mỏng như lá lúa, gió thổi là bay. Biết có mầm sống trong bụng mình, má cự mình thức dậy. Má khóc, má cười, má vui.

Má kể, ba cũng vui đâu kém gì má. Ba chuẩn bị cho ngày tôi chào đời rất trọng đại. Ba trồng một cây khế trong vườn khi biết em bé bị rôm sảy,

ngứa da tắm nước lá khế sẽ hết liền. Ba cuốc mảnh đất sau nhà trồng mớ rau lang, để khi má sinh tôi thì ăn cho có sữa. Nhìn vườn rau xanh um má cười, rau này đủ cho cả làng ăn chứ má ăn sao hết. Ba còn lên đồi cắt mớ chè vàng về chặt nhỏ, phơi thật khô để nấu nước cho má uống. Ba nằm đung đưa trên võng tưởng tượng ra tôi sẽ giống ai. Ba nói với má nhất định tôi sẽ có đôi mắt to tròn của má, còn chiều cao sẽ giống ba. Rồi ba nghĩ ra một cái tên thiệt hay để đặt cho tôi. Tên Thương, tên Nhớ, tên Hùng, tên Mạnh... Cả trăm cái tên hay ho làm ba khó nghĩ hết sức. Cuối cùng ba đặt tên cho tôi là Thương. Tôi thường xỉ mặt khi viết tên mình trên giấy kiểm tra. Tên gì mà giống con gái quá chừng. Ba tôi cười hi hi, tại thương con quá nên đặt tên vậy ấy mà!

Ba đánh một dấu đỏ chót ngày tôi sẽ chào đời trên tờ lịch treo trên tường theo ngày dự sinh của bác sĩ. Ba nói, cảm giác chờ đợi một đứa trẻ chào đời là việc lạ lùng nhất thế gian. Vừa vui sướng tột độ lại vừa xen lẫn lo âu. Ba má đều nghĩ sẽ đón tôi ở bệnh viện, sạch sẽ tinh tươm. Ai ngờ tôi lại đòi chui ra trong một buổi má đi hái dâu như thế. Chiếc xe chở hàng của bác hàng xóm chở má con tôi và cả ba đến bệnh viện. Tôi bé xíu như trái dưa gang nằm trong vòng tay rắn chắc của ba.



Nhìn tôi đỏ hỏn trên tay, ba chảy nước mắt. Hồi ba bị gãy tay, ba không khóc; ba bị lưỡi cuốc đụng vào chân chảy máu quá trời, ba cũng chẳng rơi một giọt nước mắt nào. Vậy mà khoảnh khắc bế tôi, nước mắt ba cứ chảy ròng ròng. Khi ba nhìn qua má, ba cũng thấy mặt má nhòe nhoẹt nước. Má yếu ớt đưa thêm một vòng tay ôm lấy tôi. Ba má nâng niu tôi như một báu vật trên đời.

Ba đi khoe khắp làng là má đã sinh thằng cu nặng gần ba kí lô, sinh sớm mà thằng cu bụ bẫm quá chừng. Tờ lịch đúng ngày sinh của tôi được ba giữ lại, đem ra tiệm ép nhựa rồi cất trong tủ kính. Lâu lâu tôi lại thấy ba đem ra ngắm nghía.

Ba tôi hiền lắm. Ba thường ngồi dưới gốc cây vú sữa uống nước chè tươi nghỉ sau một ngày ra đồng mệt nhọc. Ba mặc chiếc áo lao động thiết dầy, vậy mà mồ hôi thấm ướt cả áo. Ba nói, từ hồi nhỏ ba đã nhiều mồ hôi, ra nắng một chút đã ướt đầm đìa áo. Mồ hôi dĩ nhiên là... hôi rồi. Vậy mà tôi lại đam ghiền mùi mồ hôi của ba mới lạ chứ! Má kể, hồi mấy tháng tôi đã thích rúc vào nách ba ngủ. Má dặn ba mỗi chiều tối phải lấy xà bông chà nách cho thiết thơm để thằng nhỏ dễ ngủ. Vậy mà tôi đâu có chịu. Mùi của ba thích hơn mùi xà bông chứ! Tôi rúc vào người ba, đưa cánh tay be bé xinh xinh ôm người ba, hít hà cho đã rồi cứ thế ngủ ngon lành mà có cần ru ngủ gì đâu.

Hồi tôi còn nhỏ xíu, có bận ba đi làm ăn xa. Nửa đêm tôi cứ trần trọc khó ngủ, lăn qua lăn lại như con lăng quăng. Má lấy cái áo của ba cho tôi ôm. Vậy mà tôi ngủ ngon lành đến sáng. Má nói tôi nhớ mùi ba. Tôi nghiệm ra rằng, khi mình thương yêu một người, mình nghiệm luôn cái mùi của họ. Thằng Mẫn nói, nó thích cái mùi hồ vương trên quần áo của ba nó mỗi chiều ba đi xây nhà về, ngộ thiệt. Nó còn ghiền mùi nước lá má nó nấu gội đầu nữa. Mỗi lần má nó gội chải đầu là kiểu gì nó cũng ngồi gần để hít cho đã. Cái mùi ấy thơm và dễ chịu nhứt thế gian. Hồi nhỏ má chỉ nó học bài, nó kiếm có tí vào vai má để hít một hơi đã đời.



Ba tôi hay đi chân trần ra ruộng. Mỗi lần ba bỏ đôi dép ra, xắn quần cao lên, tôi biết ba sẽ ra sau nhà vác cuốc rồi đi tắt ngang vườn chuối để ra đồng. Ba tôi có đôi bàn chân rất to, ngón cái hơi choãi ra chút xíu. Mấy móng chân của ba ngả vàng, dày cộm. Móng chân của ba dày đến nỗi bấm móng chân không bấm được, mỗi lần móng dài, ba phải dùng một cái kim bấm loại lớn mới cắt nổi.

Ba đi chân đất hoài nên bàn chân cứ bè ra. Có lần tôi hỏi, sao ba không mang dép đi ruộng?



Ba nói, bờ ruộng trơn trượt mang dép khó đi lắm. Vả lại ba hay lội xuống ruộng nhỏ cỏ, vãi phân cho lúa, chân ngập trong bùn thì làm sao mà mang dép được. Tôi nhìn ra cánh đồng làng mình, đa phần các cô, các bác đều không mang dép như ba. Những ngày mưa, trên bờ ruộng hằn lại những dấu chân to nhỏ khác nhau. Có lần tôi bỏ dép, ướm thử bàn chân mình lên những dấu chân ấy. Bàn chân tôi nhỏ, lọt thỏm giữa những bàn chân to lớn.

Nhiều lần đi học ngang qua cánh đồng tôi nghĩ ngợi, người làng mình đã hằn lại bao nhiêu dấu chân trên những bờ ruộng mấp mô ấy? Tôi đem suy nghĩ của mình nói với ba. Ba ngạc nhiên nhìn tôi rồi nhìn ra cánh đồng. Ba nói chẳng ai đếm nổi có bao nhiêu dấu chân đã để lại trên cánh đồng, nhưng người ta có thể đếm được những mùa lúa trĩu hạt, những mùa bắp, mùa khoai đã qua trên cánh đồng làng mình.

Ba kể, ông nội hồi còn sống chỉ toàn đi chân đất. Ông nội mất lâu rồi, từ hồi tôi còn chưa ra đời lận, nhưng những khi rảnh rỗi ba hay kể chuyện ông. Ba tôi nói, hồi ba còn nhỏ xíu xiu, chỉ đến Tết mới được ông bà nội mua cho đôi dép mới. Chợ hồi đó cũng nhỏ, chỉ toàn dép nhựa chứ chẳng phải nhiều loại giày dép xịn như bây giờ. Có dép mới ba vui lắm, cứ đưa lên mũi hít hà mùi nhựa mới hoài.



Có khi đi học về ngang qua vũng sình, ba lột dép cặp nách lội qua cho khỏi dơ. Nhưng dù ba có giữ kĩ đến mấy thì tới hồi dép cũng đứt. Nhà ông nội nghèo, nên mỗi lần dép đứt ông lại hí hục vá dép cho ba. Ông nội cắt một đoạn ruột của lốp xe đạp bằng cao su, rồi nung con dao trong bếp than đờ rục. Ông kẹp chặt con dao giữa đoạn lốp xe đạp và chỗ dép đứt. Mùi xèo xèo của cao su cháy bốc lên. Ba rút nhanh con dao, kẹp lại thật chặt. Vậy là đôi dép đã được vá xong.

Khi nào dép ba đứt thì ông nội lại hí hụi vá như thế. Vá đến mấy lần khi không còn vá được thì mới mua đôi mới. Ba nói, thiệt tình trông dép đứt cũng te tua lắm, bởi mỗi lần có tiếng leng keng của chiếc xe đạp bán cà rem chạy qua con ngõ là ba quàng quàng chạy đi tìm dép đứt. Có lần thềm cà rem quá mà đôi dép chỉ vá mới có một lần, vậy là ba giật cho đứt luôn để mang đi đổi cà rem. Cầm cây cà rem mát lạnh dưới ngõ đi lên đã thấy ông nội đứng ngay cửa. May mà nội không la ba.

Tôi thấy mắt ba rung rung. Hình như ba nhớ nội nhiều lắm.

Tôi nhận ra, chỉ những người mình thương yêu, gần gũi nhất đời mình mới chú ý đến đôi chân, còn thông thường thì người ta chỉ chú ý đến gương mặt.



Ba tôi có đôi chân thật to, nhưng đôi chân của má thì rất nhỏ và gầy.

Má tôi hay ngồi trước hiên nhà khều những móng chân dính đầy bùn đất mỗi khi ra đồng về. Mùa mưa về, da chân của má trở nên trắng bệch, nhẵn nheo, những kẽ chân bị nước ăn ngứa ngáy. Trời lạnh lắm, vậy mà má phải dầm đôi chân xuống ruộng. Có bữa má ngồi day day mấy kẽ chân, tôi ngồi xuống nhìn mấy kẽ chân bị nước ăn nứt ra. Tôi thương má quá! Má nói, mấy cô mấy bác trong làng mình đều như vậy. Biết là trời lạnh lắm nhưng tới lịch phải dọn ruộng lo cho vụ đông xuân sắp tới rồi. Nhìn vẻ mặt lo lắng của tôi, má nói rằng rồi mai mốt nắng lên chân má sẽ đỡ liền hà!

Mùa mưa tôi mặc áo mưa đến trường.

Khi qua cánh đồng tôi nhìn thấy những dáng người liêu xiêu gánh phân gánh lúa giống ra đồng. Đường bờ ruộng trơn như mỡ, họ bước đi chậm rãi vì phải bấm mười đầu ngón chân xuống đất cho khỏi trượt ngã. Những dấu chân hằn trên bờ ruộng mấp mô nhanh chóng bị những dấu chân khác đè lên rồi bị mưa xóa mất. Rồi từ những quang gánh kiu kịt ấy, khi trời hửng những tia nắng đầu tiên sẽ mọc lên một mùa vụ mới. Ba má tôi, những cô bác trong làng như gánh mùa xuân ra trồng trên cánh đồng rét mướt làng mình.



## Dòng sông hiên nhất thế gian

**B**ạn có bao giờ bị ba mẹ cấm làm một việc gì đó không?

Thằng Mẫn bị ba má cấm leo cây. Nó bảo, bị cấm leo cây trong khi sau nhà nó có cây ổi găng sai trĩu lấp ló những trái chín trong kẽ lá là một việc hết sức khổ tâm. Mỗi lần nhìn cây ổi là nước miếng nó ứa ra ừng ực. Nó mường tượng ra cảnh mình leo lên cây ổi, ngồi xuống chỗ chạc ba nhánh thín, rồi thả đôi chân đung đưa theo gió, đưa tay vặt một quả vừa chín tới chấm vào dùm muối ớt và đưa lên miệng cắn một cái “cốp.” Ấy vậy mà mỗi lần nó vừa đưa hai tay bám vào cây ổi là đã có ánh mắt sắc lẹm của ba nó sau lưng kèm một tiếng quát: “Mẫn...”

